

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Canlıların uğradığı en büyük haksızlık, en acımasız saldırıdır şiddet. Yeryüzünde, kadına, çocuğa, tüm insanlara, hayvana hatta bitkiye şiddetin hiçbir mazereti olamaz. Bizim üzerinde duracağımız konu ise kadına yönelik şiddet; Bu üç kelime yeryüzünde tüm kadınların binlerce yıldır uğradığı haksızlığı özetliyor. Günümüzün farklı sosyo-kültürel yapısı içinde, kadına yönelik şiddet 21'inci yüzyılda bile kırılması en güç tabulardan biri olarak görülüyor. Kadına yönelik şiddetin dili, dini, ırkı yok. Dünyada Papua Yeni Gine'deki ilkel bir toplum dışında her toplumda kadına şiddet uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu sorun ne yazık ki evrenseldir.

Kadına yönelik şiddet 1970'lerden bu yana Amerika ve Kuzey Avrupa ülkelerinden başlayarak dünyanın birçok ülkesinde kadın hareketlerinin başlıca konularından biri haline geldi.

Şiddet; güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümü olarak açıklanır. Kadına yönelik şiddet ise Birleşmiş Milletler (BM) Genel Meclisi tarafından 1993 yılında kabul edilen "Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesi"nde; cinsiyete dayalı olarak gerçekleşen, kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik, herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel veya kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi olarak engellenmesidir" şeklinde tanımlanır.

Yine BM tarafından "4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Platformu ve Pekin Deklarasyonu"nda ise kadına yönelik şiddet, "kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde ister özel hayatta meydana gelmiş olsun, cinsiyete dayalı her türlü şiddet" olarak tanımlanır.

4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Platformu ve Pekin Deklarasyonu'nda kadına yönelik şiddet, genel bir bakış açısıyla, şöyle sıralanır:

- Dayak dâhil aile içinde meydana gelen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet, evdeki kız çocuklarının cinsel istismarı, çeyizle bağlantılı şiddet, evlilikte tecavüz, kadının cinsel organına zarar verme ve diğer geleneksel uygulamalar, nikâh dışı şiddet ve istismarla bağlantılı şiddet;
- Tecavüz, cinsel taciz, işyerinde, eğitim kurumlarında ve başka yerlerde

sarkıntılık ve cinsel zorlama dâhil toplum içinde meydana gelen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet, kadınların alınıp satılması ve fahişeliğe zorlanması;

- Nerede olursa olsun, devletin yürüttüğü ve göz yumduğu fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet;

- Kadınlara yönelik şiddetin diğer türleri arasında, silahlı çatışma durumlarında kadınların insan haklarının ihlal edilmesi, özellikle cinayet, sistematik tecavüz, cinsel kölelik ve gebeliğe zorlama;
- Kadınlara yönelik şiddet hareketleri, aynı zamanda zorla kısırlaştırma ve düşüğe zorlama, kontraseptiflerin (gebeliği önlemeye yönelik ilaç) zorla/baskıyla uygulanması kız bebeklerin öldürülmesi ve doğum öncesi cinsiyet seçimini de kapsar.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Şiddet olgusunun ortaya çıkışı, insanlık tarihi kadar eski. Bir araştırmaya göre kadınların fiziksel şiddet yaşamalarının kökeni 3000 yıl öncesine dayanıyor. Arkeolojik buluntularda, erkek mumyaların kemiklerinde %9-20 kırığa rastlanırken, kadın mumyalarda bu oran %30-50'lara varıyor. Eski Roma yazıtlarında erkeklerin kendilerinden izinsiz oyunlara katılan, zina yapan eşlerini cezalandırma, boşama ve öldürme hakkına sahip olduğu yazar. Orta çağda erkeğin kadına karşı zor kullanmasına sınır konmamış.

Kadına yönelik şiddete ilişkin yasal ve tıbbi çalışmalar ise 1800'lü yıllara dayanır. Kadına yönelik şiddeti suç sayan ilk yasa Maryland'de 1883'de çıkarılmıştır.

Ülkemizde de yüzyıllar boyunca, erkeğin eşini ya da kızını dövmesi, hak hatta 'görev' olarak kabul edilmiş, "kızını dövmeyen dizini döver" yaklaşımı ile geleneksel olarak desteklenmiş. Kadına yönelik şiddetin geçmişi çok eski iken Türkiye'de bu konuda yapılan bilimsel çalışmalar son elli yılı kapsar. En yoğun araştırmalar, aile içinde kocanın karısına uyguladığı şiddet hakkındadır.

Dünyada Kadına Yönelik Şiddet:

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1884 yılına kadar, erkeğin eşini dövmesi yasal olarak kabul edilmekteydi. 18. ve 19. yüzyılda İngiltere'de erkek, ailesi üzerinde bütün haklara sahipti. Erkeğin eşini kontrol edebilmesi için, baskı ve şiddet dâhil herhangi bir yola başvurusu, işaret parmağından kalın olmayan bir sopa ile dövmesi yasal olarak kabul ediliyordu. Ancak, ABD'de 1920'lerde tüm eyaletlerde, bu uygulama yasalarda ceza kapsamına alındı.

Son yüzyıla kadar, birçok ülkede erkeğin karısına fiziksel şiddet uygulaması bir hak olarak tanındı. Kadınlara karşı şiddetle mücadele,

2

başlangıçta birçok ülkede büyük ölçüde feminist örgütler ya da hükümet dışı kuruluşlar tarafından üstlenildi. Devlet kuruluşları destek vermediği için kadına karşı şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar yetersiz kalınca, zaman içinde devletler de bu konuda çalışma yapmaya başladılar. ABD, Kanada, Avusturya, Yeni Zelanda, Brezilya, Zimbabve gibi ülkelerde, kadına yönelik şiddet konusunda çalışan hükümet dışı kuruluşların öncülüğünde programlar geliştirildi.

2

Kadına yönelik şiddet 1970'lerden önce yabancıların, uzak tanıdıkların saldırısı ve tecavüzüyle sınırlı olarak algılanmış, bir sorun olarak ele alınmamış. Bu konuya ilk dikkati çekenler feminist kadınlar olmuş.

2007 verilerine göre dünyada her 3 kadından biri şiddet mağduru iken, milyon kız çocuğu fuhuşa zorlanıyor. ABD'de 4 milyon kadın fiziksel şiddet görürken, Irak'ta savaşın ilk yıllarında 20 bin kadına tecavüz edildi. Çin'de bir milyon kız çocuğu, sırf kız oldukları için anne karnında öldürüldü. Doğu toplumlarında kız çocukları erken yaşta evlenmeye zorlanıyor, töre cinayetlerine kurban gidiyor.

Kadına yönelik şiddetin geçmişi çok eskiye dayanıyor. Eski Roma'da erkekler "içki içen, sokakta gezen" eşlerini öldürme hakkına sahipti. İngiltere'de 1200'lü yıllarda yasalar, erkeklere doğru yoldan çıkan eşini dövme hakkı veriliyordu. 1960'lı yıllara kadar kadına yönelik şiddet tüm dünyada görmezden gelindi. Kadın hakları hareketinin başlamasıyla "kadına yönelik her türlü şiddetin insan hakları ihlali olduğu" konusu gündeme geldi. Zorla evlendirilme, zorla kısırlaştırılma, hamileliğin zorla sona erdirilmesi, başlık parası, fiziksel şiddetle savaş ortamında sistematik tecavüzün kadınların insani haklarını ihlal ettiği kabul edildi.

Değerli katılımcılar,

Tüm dünyadaki kadına yönelik şiddet oranlarını burada sıralamak güç. Hemcinslerimiz ve çocuklar, gelişmiş, gelişmekte olan ya da az gelişmiş tüm toplumlarda fiziksel, psikolojik, sosyo-kültürel nedenlerle şiddete layık görülüyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2005 yılı "Çok Ülkeli Kadın Sağlığı ve Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet Raporu"na göre; kadınlar arasında yaşam boyu fiziksel şiddet görme sıklığı %6-59 arasında saptanmış. Kadınların eşleri tarafından "yumruklanma", "tekmelenme", "yerde sürüklenme", "silahla tehdit edilme" gibi ağır şiddet şekillerinin uygulanma sıklığı %4-49 arasında olduğu belirlenmiş. Aynı çalışmaya göre cinsel şiddet sıklığı ise; %6-59 oranında.

Görüldüğü gibi dünyanın her tarafında şiddet, kadınlar için evrensel bir sorun olarak varlığını sürdürüyor. Dünya üzerinde kadına yönelik şiddetin görülmediği ülke yok gibi.

Türkiye’de durum:

Dünya’da 1970’lerden itibaren önem kazanan şiddet sorunu ülkemizde 1980’lerin ortalarından itibaren tartışılmaya başlandı. 17 Mayıs 1987’deki “Dayağa Hayır” yürüyüşü kadınların ilk toplu tepkileri olarak gerçekleşti. Kadın hareketleri bu yıldan sonra hız kazandı. Türkiye’de kadına yönelik şiddetin nedenlerinin belirlenmesi, soruna çözüm getirilmesi için, şiddetin toplum tarafından nasıl sunulduğu, nasıl algılandığının incelenmesi gerekir. Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması’na katılan kadınların %39’u kadının yemeği yakması, kocasına karşılık vermesi, parayı lüzumsuz yere harcaması, çocuklarının bakımını ihmal etmesi, cinsel ilişkiye girmeyi reddetmesi gibi durumlardan en az birinin gerçekleşmesi halinde kocanın karısını dövebileceğini belirtmişler. Doğu’da bu oran %49, Güneydoğuda da %50’nin üzerinde. İstanbul’da 116 çift ile görüşülerek yapılan çalışmada kadınların %44’ünün en az bir kere eşinin fiziksel şiddet gördüğü ortaya çıkmış. Eşine şiddet uygulayan erkeklerin büyük çoğunluğu, bunun nedenini “söz dinlememe” olarak ifade ederken, kadınların %55’ine göre dövülmeyi hak ettikleri durumlar var. Kadınların genellikle geleneksel görevlerini yerine getirmedikleri ve izinsiz bir yere gittikleri için şiddete maruz kaldıkları saptanmış.

Ankara, İstanbul ve İzmir’de yaşayan, üç farklı ekonomik tabakadan seçilmiş 1070 evli kadınla görüşülerek yapılan bir araştırmada eşler arasında anlaşmazlığa neden olan konuların başında “kadının ev dışında çalışıyor olması” ve “kocanın, eşinin ailesi ile görüşmesini istememesi” olduğu anlaşılmış. Görüşülen kadınların %21,2’si eşlerinin kendilerine karşı şiddet kullandığını, bunun en önemli nedenin “maddi sıkıntı” olduğunu ifade etmişler. Şiddete maruz kalan kadınların %78’i bu durum karşısında hiç bir şey yapmayıp, sabretme yolunu seçiyorlar.

KAMAR tarafından 23 ilde 2007 kişiyle yapılan çalışmada; görüşülenlerin %64’ü erkeklerin eşlerini dövmesini doğru bulmuş. Kadınların da %35,1’i dayak yemeyi hak eden davranışlarda bulduklarını ifade etmişler. Adam öldürme ve adam öldürmeye teşebbüsten hükümlü 273 kadın üzerinde yapılan bir çalışmada ise; bu kadınların %51,5’i kendilerine yönelik kötü davranışı ya da fiziksel şiddeti hak ettiklerine inandığı ve bu konuda kendilerini suçladığı belirlenmiş. Kabul gören şiddet meşru sayılıyor, sorun olarak görülüyor ya da çoğu kez sorunu çözenin bir aracı olarak kabul ediliyor. Bu geleneksel rol görüntüsü, şiddetin giderek yaygınlaşmasına ve içselleştirilmesine neden olduğu gibi, şiddete maruz kalan bireylerin yardım almalarını da güçleştiriyor.

Türkiye’de aile içinde yaşanan sorunlar mahrem kabul edildiğinden en yakın kişilere bile zor anlatılıyor. Şiddete maruz kalan kadın uğradığı şiddeti başkalarına anlatmaktan çekiniyor, başkaları tarafından bilinmesini istemiyor. Şiddetin açığa çıkması halinde de genellikle şiddet mağduruna yardım etmek yerine, “kol kırılır, yen içinde kalır” anlayışıyla aile birliğinin devam etmesi adına sessiz kalması tavsiye ediliyor ya da kadın suçlanıyor.

PIAR-Gallup'un 1992'de yaptığı kamuoyu araştırmasıyla Türkiye'de kadınların %22'sinin eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kaldığı, bu kadınların %45'inin bu konuda hiç bir şey yapmadığı saptanmış.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun 1994'te beş bölgede 4287 (3112'si kadın) hanede yapmış olduğu çalışmada ise; kadınların %52.47'sinin sözlü şiddete maruz kaldığı, %29.59'unun dayak yediği, erkeklerin ise %34.04'ünün eşlerini dövdüklerini kabul ettikleri saptanmış.

Aile Araştırma Kurumunun 18 ilde 6480 kişiyle görüşülerek yaptığı başka bir çalışmada ise; kadınların %71,9'unun "az", %25,9'unu "fazla" düzeyde şiddetle ilişkileri bulunmuş.

PIAR'ın 11 ilde 1973 kişiyle yaptığı başka bir çalışmada, katılımcı kadınların %61'i "ara sıra", %11'i "sık sık" eşiyile tartıştığını, bunların %18'i eşleri tarafından dövüldüklerini açıklamış.

Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı'na başvuran dört binin üzerindeki kadının %45,8'inin balayı döneminin sonunda, %1,3'ünün ilk çocuklarına hamileyken, %9,9'nun doğumdan sonra şiddeti yaşadıkları saptanmış. Kadınların ilk yıllarda eşlerinin değişeceğine inandıkları daha sonra da çevre baskısı, ekonomik nedenler, korku, meslek sahibi olmama gibi gerekçeler yüzünden eşlerini terk edemedikleri, ancak şiddet çocuklarını da kapsadığında yardım aramaya karar verdikleri belirlenmiş. Aile Araştırma Kurumu ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın araştırmasına göre dayak "terbiye" olarak algılanıyor. Kadınların çoğu yaşamları boyunca en az bir kez baba ya da koca şiddetiyle karşı karşıya kalıyor. Yapılan çalışmalarda şiddetin kuşaklararası sürmesi, çocuğun sosyal öğrenme yoluyla ailedeki şiddet davranışını model alması, çocuk eğitiminde dayanın yaygın olarak kullanılmasının kabul görmesi şiddetin nedenleri arasında gösteriliyor.

PEKİ NEDEN KADIN ŞİDDETE UĞRUYOR?

Kadına karşı şiddetin çok çeşitli ve karmaşık nedenleri var. Birçok kadın birlikte yaşadığı erkek veya kocası tarafından şiddete maruz bırakılıyor ve bu şiddet sınıf, etnik köken ve sosyo-ekonomik düzey gözetilmeden uygulanıyor. Yapılan araştırmalarda dünya genelinde kadına uygulanan şiddetin coğrafi alan, ırksal özellik ya da gelir düzeyiyle ilgili olmadığını destekliyor. Kadına karşı şiddet, biyolojik ve kişisel bir geçmişi, şiddetin gerçekleştiği ortamı, iletişimi içeren sosyal yapıları ve kültürel normların da dâhil olduğu ekonomik ve sosyal çevreyi kapsıyor. Ülkemizde kadına yönelik şiddet, toplumda kabul gören genel ahlak ve namus anlayışı, gelenek-görenek ile toplumsal yapı, ekonomik ve eğitim düzeyi, erkek egemen toplum anlayışı gibi sebeplerden kaynaklanıyor. Toplumsal yönden kadına şiddet olgusu incelendiğinde toplumun şiddeti bir sorun çözme yöntemi olarak benimsemesinin, kadına karşı şiddetin artmasında önemli rol oynadığı düşünülüyor.

Şiddet en çok “örnek alarak öğrenme” yoluyla benimseniyor. En önemli öğrenme kaynağı, şiddeti uygulayan kişinin kendi ailesidir. Evde ve okulda disiplini sağlamak üzere şiddet kullanımına tanık olan çocuk, yetişkinliğinde bunu sorun çözmede doğal bir seçenek olarak görüyor. Bu, şiddetin psikolojik yönden açıklanması bakımından önemli. Şiddetin, toplum tarafından paylaşılan değer yargısı olarak kabul edilmesi ve kuşaktan kuşağa aktarılması da sosyal nedenler arasında sayılabilir. Bununla beraber kadına yönelik şiddet, cinsiyet rolleri, yaşam sıkıntıları, güç ve kontrol sağlama, iletişim ve çatışma çözme becerileri, şiddetin benimsenmesi gibi faktörlerden de etkileniyor.

Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu...

Şiddet konulu bir çalışmada da; kırsal alanda yaşayan kadınların %32’si, kentlerde yaşayanların %36’sı eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kalırken, %47’si bu yüzden bedensel zarar görüyor. Zarar görenlerin dörtte biri hastane veya doktora başvurabiliyor. Kadın Danışma Merkezi’nin 9 merkezde yaptığı çalışmada ise; kadınların %50’sinin sözel, %47,9’unun fiziksel, %18,5’inin cinsel şiddete maruz kaldığı saptanmış. Cinsiyeti nedeniyle toplumun kadına biçtiği rol ve beklentiler, sonuçta kadınların insan hakları kapsamındaki birçok haklarını elde edememesine ve kullanamamasına yol açıyor. Bu durum toplumlarda kadın sağlığı açısından adeta bir kısır döngü oluşturuyor.

Kadına yönelik şiddet, yaşam koşullarındaki değişkenlikle de ilişkili. Arat ve Altınay’ın 2007’de yaptıkları çalışmada Türkiye’de her üç kadından birinin fiziksel şiddet yaşadığı ve kadının daha çok para kazanmasının dayak riskini iki kat arttırdığını belirledi. Aynı çalışmada kadınların öğrenim düzeylerinin artmasıyla fiziksel şiddet görme oranının düştüğü, okuma–yazma bilmeyen kadınlarda en az bir defa dayak yiyenlerin oranı %43, yüksek öğrenim görmüş kadınlarda ise bu oran %12. Kadına yönelik şiddetle ilgili oranlar yüksek olmasına rağmen konuyla ilgili 1998 yılında yürürlüğe girmiş 4320 sayılı “Ailenin Korunmasına Dair Kanun”dan yararlanma oranı ise düşük. 1999 yılında açılan dava sayısı 1727. 1999–2001 yılları arasında Türkiye genelinde açılan dava sayısı ise 7613. Davaların çoğunun Ege Bölgesinde açılması, 28 ilde ise hiç dava açılmaması kadına yönelik şiddetin ve buna dair yasal farkındalığın farklı bir boyutunu ortaya koyuyor. İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonu’nun raporuna göre; 2005 yılında aile içi şiddet nedeniyle İstanbul barosuna 13150 başvuru yapılmış.

Çözüm Önerileri:

- Kadınların insan hakları ve temel özgürlüklerini tanımak ve teminat altına almak,
- Kadına karşı şiddetle mücadele eden sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını teşvik etmek,
- Erkek şiddetinin, kadınlarla erkekler arasında eşitsiz güç ilişkilerinden kaynaklanan temel bir yapısal ve toplumsal sorun olduğunu kabul etmek ve bu nedenle erkeklerin, kadınlara karşı uygulanan şiddetle mücadeleyi hedefleyen eylemlere katılımını sağlamak,
- Medyayı bilgilendirmek ve kadınlara karşı şiddet konusunda kullanmak birincil düzeyde çözüm önerileri arasında sayılabilir.

Kadına yönelik şiddetle ilgili sivil toplum kuruluşlarını da kapsayan daha fazla çalışmaya ihtiyaç var

Kadına yönelik şiddet olgularının tanımlanmasında, tedavi, destek ve rehabilitasyonun yanı sıra, toplumda şiddetin azaltılmasında, önleme, koruma ve erken müdahaleyi içeren şiddetsiz bir kültür oluşturmada da sağlık çalışanlarına önemli görevler düşüyor.

Toplumun tüm alanlarında hizmet sunan sağlık çalışanları, şiddet ile ilişkili kendi tutumlarını tanımaya ve profesyonel hizmet sunumlarında bu yaklaşımlarının etkilerinden arınmış olmaya çabalamalı. Sağlık çalışanları, etik ve mesleki kodlar doğrultusunda aile şiddeti mağdurunu,

- Tanıma,
- Suçluluk hissetmeden sorununu dile getirmede cesaretlendirme,
- Mahremiyetini ve güvenliğini sağlama,
- Uygun veri toplama,
- Gerekli durumlarda diğer profesyonellere yönlendirme
- Destek sistemleri ile ilgili rehberlik etme görevlerini yerine getirmelidir.

Emniyet güçlerinin bu konudaki önemi de göz ardı edilmemeli. Şiddet görerek polise başvuran kadınlara "Kocandır. Döver de sever de" denilerek evine geri gönderilmesi sıkça yaşanan bir durum. Toplum baskısı, kocaya hoşgörü gibi sebepler nedeniyle de kadınlar şiddete sessiz kalıyor. Çünkü kadına yönelik şiddet çoğunlukla cezasız kalıyor. TBMM'de kadına yönelik şiddete karşı hukuki yaptırım arayışları sürüyor. Dayakçı kocaya elektronik pranga gibi çözüm arayışları sürerken, uygulanabilir, kalıcı bir çözüm getirecek formül en büyük dileğimiz.

Pekin Eylem Platformu:

Kadına yönelik şiddet tüm dünyada toplumsal, siyasal, sosyo-kültürel, ekonomik ve ahlaki açıdan değerlendirilmiş ve çalışma grupları oluşturulmuş. Bu gruplar belirli zamanlarda toplanıp eylem kararları alıyor ve devlet kurumlarını göreve çağırıyor. Bunlardan en bilineni "Pekin Eylem Platformu". 1995 yılında toplanan örgüt, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için önemli kararlar almış. Buna göre:

- Kadına karşı şiddeti önlemek, ortadan kaldırmak için önlemler alınmalı.
- Eylemler, yerel yönetimler de içinde olmak üzere devlet kurumları, yerel topluluk örgütleri ve sivil toplum örgütleri, eğitim kuruluşları, kamusal ve özel sektör kuruluşları ve kitle iletişim araçlarınca geliştirilmeli
- Şiddete maruz kalan kadınlar ve kız çocukları için psikolojik ve tıbbi desteğin yanı sıra mali açıdan yeterince desteklenen sığınma evleri, ücretsiz ya da düşük ücretli hukuksal yardım ve yaşamlarını sürdürebilmeleri için uygun destek sağlanmalı.

Kadına karşı şiddet olgusu, hızla gelişmekte olan ülkemizin özellikle, sosyo-ekonomik ve kültürel dokusuyla doğrudan alakalı. Bu nedenle insanlarımızın doğru eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi geleceğimiz açısından büyük önem taşıyor. Üzerinden 10 yıl geçmesine rağmen aldığımız yol bir arpa boyu. Ancak binlerce yıldır uğradığımız şiddetin çözümünün dünden bugüne olamayacağını baştan beri hepimiz biliyorduk. Tebliğimi anekdotlarla, esprilerle süslemeyi çok isterdim ama bu kadar hassas, bir o kadar iç karartıcı konunun neresinde yüzünüzde nasıl tebessüm yaratabilirdim ki? Sabrınız için teşekkür ederim.